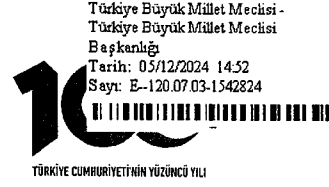

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-16942086

Konu : Soru Önergesi (7/15991)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/15991
6212

İlgi : 13.09.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1492243 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Erzurum Milletvekili Sayın Meral DANIŞ BEŞTAŞ'a ait 7/15991 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/15991) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: A2CFC4C9-9F43-4744-9C0F-5FA33C5E9CD1

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Tülin DURAK

Mali Hizmetler Uzmanı

Telefon No: (312) 258 85 94

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**ERZURUM MİLLETVEKİLİ SAYIN MERAL DANIŞ BEŞTAŞ'A AİT 7/15991 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 8/K maddesinin hükümlerinde değişiklik yapan 7442 sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 05.04.2023 tarihli ve 32154 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 8/K maddesinde yer alan "Bakanlık; Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan tarım arazileri hariç olmak üzere, mülkiyeti gerçek ve tüzel kişilere ait olup, hisselilik, mülkiyet ihtilafı, parçalılık, tarımsal faaliyete son verilmesi, göç veya başka bir sebeple üst üste iki yıl süreyle işlenmeyen tarım arazilerini tespit ederek, ekonomiye kazandırılması ve kamu yararına kullanılması için bu arazileri kira geliri arazi maliklerine ait olmak üzere ve arazinin vasfının değiştirilmemesi şartıyla sezonluk olarak rayiç bedelden aşağı olmamak üzere kiraya verir." hükmü doğrultusunda düzenleme yapılmıştır.

22.08.2024 tarihli ve 32640 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "İşlenmeyen Tarım Arazilerinin Tarımsal Amaçlı Kiraya Verilmesine İlişkin Yönetmelik" kapsamında işlenmeyen tarım arazilerinin üretim planlaması dâhilinde kiralınması sonucunda tarım ekonomisine ve sürdürülebilir gıda arzı güvenliğine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Kiraya verilecek arazilerin tespiti amacıyla il ve/veya ilçe müdürlüğü bünyesinde "Arazi Tespit Komisyonu" oluşturulacaktır. Arazi tespit komisyonu il müdürlüğünde il müdür yardımcısı veya şube müdürü, ilçe müdürlüğünde ilçe müdürü başkanlığında, başkan dâhil toplam beş asil iki yedek üyeden oluşacaktır. Komisyon üyelerinden en az üçü il/ilçe müdürlüğü teknik personeli veya ilgili kamu kurum ve kuruluş personelinde olmak üzere diğer üyeler muhtarlardan seçilebilecektir. Arazi tespit komisyonu; kadastro parsel verileri, uydu görüntüleri, coğrafi bilgi sistemleri, diğer kamu kurumlarından elde edilecek veriler üzerinden yapılacak çalışmalar ve yerinde gerçekleştirilecek arazi kontrolleri ile işlenmeyen tarım arazilerini tespit edecektir.

Kiralamalar 5403 sayılı Kanun gereği sezonluk olarak gerçekleştirilecektir. Söz konusu Yönetmeliğin 7'nci maddesinin yedinci fıkrasında "Kiralama sezonu içerisinde, kiralanan tarım arazilerinin maliklerinden herhangi biri tarafından bir sonraki sezonda üretim yapacağına dair bir başvuru yapılmaması durumunda bu araziler üst üste iki yıl işlenmeyen tarım arazileri listesine eklenir." hükmü bulunmaktadır. Arazi malikleri bir sonraki üretim sezonunda arazilerini işleyeceklerini beyan etmeleri durumunda o araziler kiralamaya konu olmayacaktır. Kira bedelleri arazi maliklerine verilecektir. Bu sebeple mülkiyete herhangi bir müdahale söz konusu değildir.

Yönetmelik gereği, "Arazi Kiralama Komisyonu", kesinleşen kiralanan tarım arazileri listesini mahallinde, elektronik ortamda ve il müdürlüğü internet sitesinde yedi gün süre ile ilan eder. Mahallinde yapılan ilanlar tutanak altına alınır. Arazi kiralama komisyonu, ilan süresi içerisinde kiralama taleplerini ve itirazları alır. Arazi kiralama komisyonu, ilan süresinin tamamlandığı tarihten itibaren üç gün içerisinde itirazları karara bağlar ve kiracıyı belirler.

Yönetmelik'in 9'uncu maddesinin dokuzuncu ve onuncu fıkralarında; "(9) Kiralanacak tarım arazileri; rayiç kira bedelinden az olmamak üzere öncelikle istekli olan sekizinci fıkra belirtilen öncelikli gruplara, öncelikli gruplardan birden fazla istekli çıkması halinde en yüksek teklifi verene, öncelikli gruplardan istekli çıkmaması halinde ise diğer isteklilerden en yüksek teklifi verene kiralınır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

(10) Teklif edilen en yüksek kira bedelinin eşit olduğu birden fazla başvuru olması durumunda, bu başvurular arasından arazilerini yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüğüne ulaştıracak malike, sınırdaş veya en yakın arazisi bulunan işletmeye öncelik sıralaması dikkate alınarak kiralama yapılır. Kesin kiracıların belirlenmesinin ardından Arazi Kiralama Komisyonunca Ek-13'teki formata göre Kesinleşen Kiralama Listesi hazırlanır.” hükmü bulunmaktadır. Kesinleşen kiralamaya hak kazananların listeleri il müdürlüğü internet sayfasında ve TED Portalı (<https://ted.tarbil.gov.tr>) üzerinden yayınlanacaktır.

Yönetmelik'in 9'uncu maddesinin sekizinci fıkrasında “Kiralama öncelikli olarak; kiraya verilecek tarım arazisinin bulunduğu yerleşim yerinde ikamet edenlere, sivil toplum kuruluşlarına ve meslek odalarına yapılır.” hükmü bulunduğundan şirketlerin önceliği bulunmamaktadır.

Yönetmelik'in 9'uncu maddesinin onaltıncı fıkrasında; “Mülkiyeti ihtilafı tarım arazilerinde ihtilafın giderilmesi halinde biriken kira geliri ve ferileri hak sahiplerine payları oranında dağıtılır.” hükmü doğrultusunda işlem tesis edilecektir. Arazi maliklerine veya hak sahiplerine ulaşılamaması halinde; kira bedelleri Bakanlıkça belirlenecek bir kamu bankasında araziye özümlenerek açılacak üçer aylık vadeli hesapta nemalandırılır.

Kiracının, ilgili Kanun, Yönetmelik ve kira sözleşmesi hükümlerine uygun hareket edip etmediğinin takibi amacıyla il/ilçe müdürlüğünce denetimler yapılır. Yapılan inceleme, tespit ve kontroller bir rapora bağlanır. Düzenlenecek raporda, başvuruda belirtilen faaliyetlere, kira sözleşmesinde belirtilen şartlara veya Yönetmelik hükümlerine aykırılığın olup olmadığı ile bu aykırılıkların on beş günü geçmemek üzere verilecek sürede giderilip giderilemeyeceği belirtilir. Belirtilen sürede aykırılıkların giderilmesinin gerektiği düzenlenen raporda kiracıya bildirilir. Verilen sürenin tamamlanmasının ardından kiracı tarafından ek süre talep edilmesi durumunda on beş günü geçmemek üzere ek süre verilebilir. Verilen süre içerisinde, aykırılıkların kiracı tarafından giderilmemesi halinde sözleşme feshedilir ve taşınmazın tahliyesi sağlanır.

Yönetmelik taslağının hazırlanması Bakanlığımız iç görüş sürecinin tamamlanmasının ardından, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Sayıştay Başkanlığı'nın görüşleri alınarak gerekli değerlendirmeler yapılmıştır.

Ülkemizde tarımsal üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesini sağlamak amaçlarıyla, üreticilerimize tarımsal desteklemeler verilmekte, hibe programları uygulanmakta ve projeler yürütülmektedir.

Değişen ulusal ve uluslararası koşullara göre destekleme programlarında yapılacak düzenlemeler, destekleme programlarının esasları ve araçları, bunların bütçe ödenek ihtiyaçları 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun amir hükümleri çerçevesinde belirlenmekte ve destekleme uygulamaları Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Gübrede %18 olan KDV oranı 10 Şubat 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan düzenleme ile kaldırılmıştır. 2017 yılında başlayan uygulama ile stratejik ürünlerde mazot maliyetinin %50'si karşılanmaya başlanmıştır.

2024 Yılında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı 24.08.2024 tarihli ve 32642 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Söz konusu Karar ile; 2024 yılı üretim dönemine ait mazot ve gübre desteklemeleri çiftçilerimize karta tanımlama şeklinde değil, nakit olarak ödenecektir. Karar ile hububat (buğday, arpa, çavdar, yulaf ve tritikale, aspir) ve baklagil (nohut, mercimek, kuru fasulye) üreten çiftçilerimizin mazot desteği %19,4 artış ile dekara 123 TL, yağlı tohumlu bitkiler (kültü pamuk, soya, yağlık ayçiçeği, kanola, aspir) ile yem bitkileri ve kuru fasulye üreten çiftçilerimizin gübre desteği %195 artış ile dekara 62 TL, zeytin yetiştiriciliği yapan ve patates ile soğan üreten çiftçilerimiz gübre desteği %67 artış ile dekara 35 TL, hububat (buğday, arpa, çavdar, yulaf ve tritikale) çiftçilerimiz gübre desteği ise %35 artış ile dekara 62 TL olmuştur. Ayrıca katı organikorganomineral gübre desteği dekara 40 TL olarak belirlenmiştir. Mazot desteklemelerinde ise ürünler bazında %20 ile % 29 arasında bir artış sağlanmıştır.

2024 yılı itibarıyla üreticilere verilen tarımsal destekler;

- Bitkisel üretimin desteklenmesi,
- Hayvansal üretimin desteklenmesi,
- Kırsal kalkınmanın desteklenmesi,
- Su ürünleri üretiminin desteklenmesi,
- Tarımsal araştırma ve geliştirmenin desteklenmesi

olarak 5 ana başlık altında toplanmıştır.

Söz konusu desteklemelerden desteğin türüne göre ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde gerekli şartları yerine getiren ve başvuru süresi içerisinde müracaat yapan üretici, yetiştirici ve yatırımcılar yararlanmaktadır.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden "Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapılan düzenlemeyle ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacak, ilin ekolojisine uygun ve suyu merkeze alan bir anlayış çerçevesinde oluşturulacak bitkisel üretim deseninde stratejik ürünler önceliklendirilecektir.

8859 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında bitkisel üretimde yeni destekleme modeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Kararı ile tarımsal üretimin ve gıda arz güvencesinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, üretim planlamasına katkı sağlaması, verim ve kalitenin artırılması, tarımsal üretimde çevreci yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanan politikaların etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, ülke ihtiyacının yurt içi üretimle karşılanabilmesi için verim ve kalitenin artırılması, kayıtların güncel tutulması ile üretim sürecinde yaşanan maliyet artışları ve fiyat istikrarsızlıkları gibi olumsuz koşullardan üreticilerin korunması hedeflenmektedir.

Bu Cumhurbaşkanlığı Kararı ile;

- İlk defa bitkisel üretim destekleri 3 yıllık ve üretim döneminden önce açıklanmıştır. Destek kalemlerinde sadeleştirmeye gidilerek, bitkisel üretim yapan Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı tüm üreticilerimizin destek alması sağlanmıştır.
- Üretim planlaması kapsamındaki stratejik ürünlere ilave destek verilecektir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Su kısıtı olan havzalarda münavebeye uygun üretime ilave destek sağlanacaktır.
- Kamu kuruluşları tarafından ıslah edilen milli tohumla üretim yapan üreticilerimiz ilave destek alacaktır.
- Destek tutarları girdi maliyetlerindeki değişikliklere göre her yıl güncellenecektir.
- Çiftçilerimiz üretime karar vermeden önce, hangi havzada, hangi ürüne, ne kadar destek alacağını bilerek planlı şekilde faaliyete başlayabilecekler ve bu sayede plansız üretimin getirdiği birtakım olumsuzluklardan etkilenmeyecektir.

Bitkisel üretimin desteklenmesi programıyla çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilecektir.

Temel destek ve planlı üretim desteği ile planlama kapsamındaki ürünlere belirlenen havzalarda ekim yapıldığı takdirde kullanılan mazotun tamamı, gübrenin ise yarısı nakdi olarak verilecektir. Bununla birlikte, su kısıtı olan yerlerde yine belirlenen şartlara uygun üretim yapan üreticilerimizin kullandığı mazot ve gübrenin tamamı nakdi olarak verilecektir.

Yem bitkileri üretim planlaması kapsamına alınmış olup tüm havzalarda desteklenecektir. Süt havzası olarak belirlenen illerde yem bitkisi üreten çiftçilere ilave %50 planlı üretim desteği ödenecektir. Diğer taraftan su kısıtının olduğu 11 ilin 52 ilçesinde ise planlama kapsamında az su tüketen ürünleri üreten çiftçilerimize ise gübre maliyetinin kalan %50'lik kısmı da yer altı su kısıtı desteği olarak verilecektir. Böylece bu bölgelerde üretim planlamasına uygun ekim yapan üreticilerin mazot ve gübre maliyetinin %100'ü desteklenecektir. Çiftçilerimize bitkisel üretim destekleri nakdi olarak ödenecektir.

Yem bitkileri üretim planlaması kapsamına alınmış olup tüm havzalarda desteklenecektir. Süt havzası olarak belirlenen illerde yem bitkisi üreten çiftçilere ilave %50 planlı üretim desteği ödenecektir. Diğer taraftan su kısıtının olduğu 11 ilin 52 ilçesinde ise planlama kapsamında az su tüketen arpa, buğday, yağlık ayçiçeği, aspir, fiğ, mercimek, nohut ve yem bezelyesi üreten çiftçilerimize ise gübre maliyetinin kalan %50'lik kısmı da yer altı su kısıtı desteği olarak verilecektir. Böylece bu bölgelerde üretim planlamasına uygun ekim yapan üreticilerin mazot ve gübre maliyetinin %100'ü desteklenecektir. Çiftçilerimize bitkisel üretim destekleri nakdi olarak ödenecektir.

Verim ve kaliteyi artırmak için sertifikalı tohum kullanım, sertifikalı/standart fidan kullanım, organik tarım, iyi tarım uygulamaları, katı organik-organomineral gübre destekleri verilmeye devam edilecektir.

Söz konusu Karar'ın 2'nci maddesinin (11) bendinde; "Özellikle arz açığı veya planlama kapsamındaki ürünler olmak üzere ilgili üretim yılındaki üretim maliyetleri ile iç dış fiyatlara dikkate alınarak çiftçilerin, tarım politikaları amaç ve ilkelerine uyumunu kolaylaştırmak, üretimde sürdürülebilirliği sağlamak ve gelir kayıplarını telafi edebilmek amacıyla fark ödemesi desteği verilir. Her yıl fark ödemesi kapsamına alınacak ürünler ve ödeme miktarları Tarım Orman Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ayrıca teklif edilir" hükmü yer almaktadır. Bu çerçevede anılan Karar ile fark ödemesi desteklemeleri kaldırılmamıştır. Yine aynı Kararla ile mazot ve gübre desteklemeleri kaldırılmamış olup tarımsal üretim planlaması ile ilişkilendirilmiş temel girdi (mazot ve gübre) maliyetlerini baz alan sade, etkin ve yönlendirici yeni tarımsal destekleme modeli hayat geçirilmiş ve yeni dönemde bunun tanımlaması, temel girdi maliyetleri (mazot ve gübre) baz alınarak belirlenen temel destek olarak revize edilmiştir.